

NOTAT

Oppdrag	Grøn omstilling Mongstad	Dokumentkode	10221829-01-PLAN-NOT-001
Emne	Reguleringsplan	Tilgjenge	Open
Oppdragsgjevar	Mongstad Eiendomsselskap	Oppdragsleder	Christian Frønsdal
Kontaktperson	Christian Frønsdal	Utarbeida av	Tone Vassdal
Kopi	Kjell Kallestad Stople	Ansvarleg eining	10233034 Areal og Utredning Vest

SAMMANDRAG

I etterkant av dialogmøte med Statsforvaltaren er det sett nærare på tilstand i vassførekomst Fensfjorden. Nyare målingar ligg føre, og dokumentasjon er henta fram slik at ein no kan gje gode tilsvar på Statsforvaltaren sine innspel. I dette notat er det særskilt sett fokus på sink, men det er også gjort vurderingar kring generell tilstand og kapasitet i fjorden på tema som er relevant i samband med planen.

1 Bakgrunn

Viser til brev frå Statsforvaltaren i Vestland ang. Samordna uttale-Alver-127/91m. fl- Grøn omstilling av Mongstad-detaljregulering, av 22.12.2021, ref. 2020/18820. Vil også vise til påfølgjande god dialog i etterkant.

I dialogmøtet peika SF på at det er naudsynt å oppdatere konsekvensutgreiinga, særleg av omsyn til tilstand av vassførekomsten. I etterkant av innlevert planframlegg er vassførekomsten omklassifisert frå god til moderat.

2 Klassifisering av økologisk tilstand for vassførekomst Fensfjorden

Årsaka til omklassifiseringa frå økologisk tilstand God til Moderat i vassførekomst 0261040101-11-C Fensfjorden, er i følge Statsforvaltaren i Vestland nylege målingar av sink-verdiar over grenseverdi i sediment på sjøbotn. I samråd med saksbehandlar hos Statsforvaltaren og Rådgivende Biologer vart sink-tilhøva i fjorden, og bakgrunnen for klassifiseringa for dagens miljøtilstand, sett nærare på for dei siste måleresultata. Under er det gjeve ein oppsummering frå analysar, og vurderingar frå Rådgivende biologer av mogleg påverknad frå eit landbasert akvakulturanlegg ved Mongstad. Kjelder til resultat er gitt med referansar under. Nyare målingar som er tilgjengelege for vassførekomst Fensfjorden viser god tilstand.

2.1 Analyseresultat frå Fensfjorden

Det er frå Statsforvaltar peika på to stasjoner lengre søraust for Mongstad i vassførekomst Fensfjorden med analyseverdiar for sink i klasse III- Moderat, etter M-608(1), sjå figur 1.

00	18.02.2022	Notat oversendt Alver kommune	CF	TV	TR
REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV

Grøn omstilling Mongstad

Figur 1. Kartet viser stadene der det er funnet for høge sink-verdiar i sedimentet (raude), og alle stadene der sinkverdiene ikkje er for høge (grøne). Raudt punkt lengst søraust er stasjon 14 /B7 i Marin overvaking Hordaland. Kartkjelde: Vannmiljø.

Resultata frå Marin overvaking Hordaland- 2019 (2) viste at sinkverdiar frå stasjon B7A var på 132mg sink/kg TS, noko som svarar til klasse II-God. Resultat frå analysane i 2019 ser ikkje ut til å vera lagt inn i databasen Vannmiljø enno, og Multiconsult har difor sendt ein førespurnad til Norec ang. registreringar i Vannmiljø.

For stasjon ved C2-Langøyyna (Fig. 1), finn vi ikkje at det er utført nye analyser etter 2016. Grenseverdi for sink i klasse III-Moderat ligg på 139 mg sink/kg TS, og stasjonen er difor i nedre grense til moderat med analyseresultat på 140 mg sink /kg TS.

I samband med resipientgransking av Fensfjorden Sør er det i mars 2021 utført analyser av sink ved tre stasjonar på 32, 375 og 385 meters djup av Rådgivende Biologer (3). Alle dei tre undersøkte stasjonane viste låge verdiar for sink med verdiar på mellom 5,5 -14,3 mg sink /kg TS noko som svarar til klasse I-Bakgrunn og beste tilstandsklasse. Oksygentilhøva ved botnen viste tilstandsklasse I-Svært god og økologisk tilstandsklasse for botndyr viste også tilstandsklasse I -Svært god.

I statusrapport frå MOH er prøvestasjon i Fensfjorden kalla Austfjorden st. 14 for vassprøvar og st. B7 /B7a for sediment og botndyr. Analyser av botndyr viste beste tilstandsklasse, I-Svært god, for nEQR-snitt både i 2016 og 2019 (4). Vassprøver for næringssalt og klorofyll-a viser at snitt for 2016 til 2020 har lave verdiar med beste tilstand, I-Svært god, både for sommar og vinterperioden (5). Snitt for siktedjup ved stasjonen i same periode viser tilstand II-God. Oksygen ved botn med 20 målingar over 5 år viser tilstandsklasse I-Svært god.

Vi ser difor at nye undersøkingar av sink, biologi (botndyr), oksygen ved botnen og næringssalt i øvre vasslag alle kjem ut med ein god tilstand i området ved stasjon B7a/st. 14 i Fensfjorden. Også analyser av sink-verdiar ved Mongstad i 2021 viste låge verdiar i tilstandsklasse I- Bakgrunn (3).

Grøn omstilling Mongstad

Tabell 1. Resultat frå tilstandsklassifisering ved stasjon i Austfjorden frå Marinovervåking Hordaland, og tre stasjoner frå førehandsgransking ved Mongstad, av Rådgivende Biologer. Blå farge viser tilstandsklasse I-Svært god, Grøn farge, klasse II-God, Gul farge klasse III-Moderat.

Stasjon	Stasjon Austfjorden	2016	2017	2018	2019	2020	Snitt 2016-2020	RB, 2021
Austfjorden MOH	Siktedyp	II	II	II	I	II	II	
	Oksygenkonsentrasjon bunnvann	I	I	I	I	I	I	
	Næringssalter vinter	snitt feb 2016-des. 2020, 5-15 m dyp						
	Næringssalter sommer	snitt feb 2016-des. 2020, 5-15 m dyp						
	Bløtbunnsfauna, B7 /B7a	I			I			
	Sink mg/kg, B7/B7a	160			132			
Mongstad, RB	Bløtbunnsfauna,							I
	Sink mg/kg, MOB 1, 6, 10							11 til 54

2.2 Utdrag av vurderingar frå Rådgivende Biologer

Måling av sink ved det djupaste i Austfjorden i 2019 viste «god» tilstand med 132 mg/kg (Bye-Ingebrigtsen mfl. 2020), mens det er merka med raudt på figur 1. Her kan ikkje kartet frå VannMiljø-databasen vera oppdatert.

Utslipp av sink til sjø frå planlagd anlegg vil etter reinsing vere knytta til små mengder med svært små partiklar som vil bli spreidd i fjordsystemet. Det er difor ikkje å venta at dette utslippet vil bidra til å kunne påverka sedimentkvaliteten i området, der det dessutan allereie er akseptable nivå av sink i sedimentet.

Etter vannforskriftens §12 er det i utgangspunktet ikkje anledning til å legge til rette for tiltak som kan medføre at tilstanden til ei vassførekomst blir forringa, eller tiltak som gjør at miljømål ikkje kan nås. For alle saker med ny aktivitet eller nye inngrep i vann og vassdrag må det difor gjøres ei vurdering av om §12 i vannforskriften kjem til anvending. Vannforskriftens § 12 kjem til anvending dersom tiltaket kan føra til at miljømåla ikkje nås.

Planlagd tiltak vil ha partikkelreinsing og sannsynlegvis ikkje medføre risiko for målbar auke i sink-nivået i sedimenta i Fensfjorden. Planlagd utslepp vil sannsynlegvis heller ikkje medføre risiko for at vasskvaliteten i fjorden endrast frå noverande «svært god» til at ikkje miljømålet «minst god» blir overholdt. Vi kan difor ikkje sjå at vannforskriftens § 12 kjem til anvending i denne saken.

2.3 Oppsummering og vidare prosess

Merknadane frå SF om påverknad frå landbasert akvakultur i Fensfjorden er gjennom notatet sett inn i ein fagleg samanheng og tydeleggjort. Vurderingane som er gjort, med bakgrunn i dialogen med SF og innhenting av informasjon (jf. ovannemnde), vil bli inkludert i plandokumenta, og vil igjen bli sendt til SF for gjennomsyn.

Ein konsesjonssøknad og handsaminga av denne vil følgja opp ovanfor nemnde tema i tillegg til dei krav som følgjer av akvakulturlova. Der vil ein gjere greie for miljøpåverknad, med bakgrunn i både førehandsgransking, straummålingar/modellering og informasjon om planlagd produksjonsmengd, utsleppsmengd og -innhald. Reinsegrad for ulike stoff heng nøye saman med kva teknologi- og produksjonsmetode som vert lagt til grunn for etableringa, og vert difor først tilgjengeleg i samband med konsesjonssøknad.

3 Landbasert akvakultur – berre ein del av reguleringsplanen

Reguleringsplanen er eit ledd i ambisjonane for å sikre framtidig bærekraft blant industrien på Mongstad og vil i tillegg til landoppdrett (inkl. eiga osmoseanlegg og biogassanlegg) konkret bidra

gjennom etablering av framtidsretta energitunneler som koplar saman dei største industriområda på Mongstad. Dette vil gi eit viktig grunnlag og eit konkret springbrett for vidare grøn omstilling på Mongstad, eksempelvis (hydrogenproduksjon – blå og grøn, karbonfangst/lagring, varmeutveksling, bærekraftig drivstoff osv.). Hovudpoenget er at eit grønar Mongstad også vil bidra til betre situasjon for fjordbassenget enn i dag (enkelt sagt omstilling til grønar industri – mindre utslepp).

4 Referansar:

1. Miljødirektoratet, Veileder M-608 I 2016. Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota-revidert 30.10.2020.
2. NORCE-Miljø rapport 10-2020, 79 +183 s. Marin Overvåking Hordaland -Statusrapport 2019.
3. Rådgivende biologer, rapp. 3514. Mongstad Base i Alver kommune, mars, 2021. Førehandsgransking for utslepp frå landbasert fiskeoppdrett
4. NORCE Miljø 2019/026. 75 + 144 s. Marin Overvåking Hordaland- Samlerapport 2016-2018.
5. NORCE Miljø 4-2021. 60 +142 s. Marin Overvåking Hordaland 2020